

Оцей мій собака

Генрі Лоусон

Переклад: Ірина Стешенко

Стригалеві Меквері лихая пригода трапилася. Як на правду сказати, він устряв у п'яну бійку в корчомці, що стояла при битій дорозі; насилу виборсався звідтам з трьома поламаними ребрами, розкраяною головою та купою інших дрібних уверед. Його собака Теллі був хоч і тверезий, але запеклий спільник у тій п'яній колотнечі й вискочив з корчми, самою поламаною лапою відбувшись.

Меквері завдав по тому собі клунка на плечі та й почвалав, заточуючись та спотикаючись, десять миль трахтовим шляхом аж до юніон-таунського шпиталю. Бог тільки єдиний відає, як він на тее спромігся. Він-бо гаразд не знав того й сам. Теллі кривуляв за ним, стрибаючи цілу дорогу на трьох лапах.

Лікарі оглянули Мекверієві врази й почудувалися — яка ж то терпляча може бути людина! Навіть лікарі чудуються часом — та не завше те показують. Звісно, вони погоджувалися покласти його до шпиталю, але заперечували проти Теллі. Собакам, мовляв, невільно перебувати в шпитальнім приміщенні.

— Доведеться тобі вигнати собаку геть, — казано стригалеві, коли він умостився на краєчкові ліжка.

Меквері не відказав нічого.

— Ми не можемо дозволити, чоловіче добрий, щоб тутечки бігали собаки, — промовив лікар голосніше, гадаючи, що чоловік той приглухуватий.

— То прив'яжіть його десь у дворі.

— Ні. Треба вигнати його геть. Собак не можна на шпитальній території тримати.

Меквері повільно звівся на ноги, стиснув зуби, намагаючись перемогти пекучий біль, насилу застібнув сяк-так сорочку на волохатих грудях, узяв свою куцину й пошкандибав, хитаючись, у куток, де лежав його клунок.

— Що ти надумався робити? — спиталися в нього.

— Ви не дозволяєте лишити тут мого собаку?

— Ні. Так не заведено. Собакам невільно перебувати в шпитальнім приміщенні.

Він нахилився й підняв свого клунка, але біль був надто гострий, — аж мусив він спертися спиною в стіну.

— Стривай, стривай же! Що тобі, чоловіче добрий? — скрикнув лікар нетерпляче. — Чи ти, бува, не з'їхав з глузду? Ти ж знаєш, що незугарний і кроку ступити. Служник допоможе тобі перебратися.

— Ні! — сказав Меквері. — Ні. Якщо ви не хочете впустити сюди мого собаку, то й мене не впускайте. Йому поламано лапу, і його треба підлатати... достеменно так, як... як і мене. Якщо я підхожий для вас, щоб мене прийняти, то й він підхожий... і... і навіть більше, ніж я.

Він помовчав яку часину, тяжко віддихуючись, а тоді повів далі:

— Оцей... оцей старий мій собака слугує мені щиро й незрадливо ось уже дванадцять довгих, тяжких та голодних років. Він, мабуть... мабуть, єдине створіння в світі, якому не байдуже до того, чи живий я, чи, мо', впав десь і згнів на тій клятій дорозі.

Він перепочив трішки та й знову загомонів.

— Оцей... оцей собака народився просто неба на проїзній дорозі, — сказав він і якось сумно всміхнувся. — Я носив його кілька місяців у казанкові, а згодом на моєму клункові, коли він часом виб'ється із змоги... А стара сука, його мати, дріботіла поруч, та така втішена, — куди там!.. — і все принохувалася до того казанка, аби довідатися, чи все там гаразд... Вона бігала за мною бог зна скільки років. Вона бігала за мною, аж доки осліпла... та й ще рік по тому. Вона тяглася за мною, поки їй до снаги було повзти у поросі, а коли сили їй забракло, тоді... тоді я вбив її, бо не міг же я кинути її живою десь позаду.

Він перепочив удруге.

— І оцей старий собака, — розповідав він далі, торкнувшись задертого догори Телліного носа зашкарубленими пальцями, — оцей старий собака бігав за мною... бігав за мною десять років... і як була злива, і як була посуха, і за кращих часів і... і за тяжкої години... здебільша за тяжкої години; і вберіг мене від погибелі, коли не мав я ні товариша, ані грошей на безлюднім шляху; і вартував мене цілісінькі тижні, коли я не виходив з горілки... коли я смоктав отруту, киснучи в шинках отих клятих; і рятував мені життя, ще й не раз, і часто-густо діставав штурхани та прокльони, замість дяки; і дарував мені все; і... і бився, мене обороняючи. Він був єдине живе створіння, що вступилося за мене, захищаючи від навісної ватаги двоногих плазунів, які напалися на мене там, в отій корчомці... і він полишив свої знаки на декому з них, і... і я покарбував їх також.

Він ізнову замовк на хвилинку.

А тоді дихнув на повні груди, міцно стиснув зуби, завдав собі свого клунка на плечі, ступнув до дверей і знов повернувся.

Собака, накульгуючи, вийшов з кутка й стурбовано підвів голову.

— Оцей собака, — мовив Меквері, звертаючись до всього шпитального персоналу, — кращий за мене, за людину... Та, мабуть, кращий і за всіх вас... і кращий християнин. Він був мені найкращий товариш... такий я не був ні для кого... та й для мене ніхто не був. Він чатував мене, скільки разів не дав він мене пограбувати! Бився за мене... рятував мені життя, ще й діставав п'яні штурхани та прокльони замість подяки — і дарував мені... Він був мені вірний, незрадливий, чесний та відданий товариш... і тепер я його не кину. Я не тусону його ногою й не викину з поламаною лапою на шлях. Я... Ох, боженьку ж мій! Спина ж моя, спина!..

Він застогнав і похитнувся, але його підхопили, скинули з нього клунок, а самого поклали до ліжка.

За півгодини стригалю вже влаштували якнайвигідніше.

— Де мій собака? — спитався він, тільки-но прийшов до чуття.

— О, з собакою все гаразд, — відповіла доглядальниця сердито. — Не турбуйтеся. Лікар вправляє йому лапу надворі.